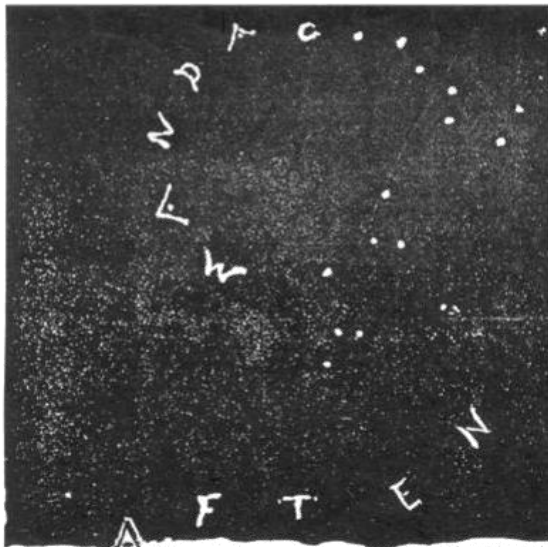

Mandagsaftener i Sengeløse 2021 - 2022

Mandag 1. november 2021, kl. 19.30

Trine May Knutzen, cand.mag. i nordisk filologi og kunst-historie

Som Leonora læser biblen.

Leonora Christines liv er dybt fascinerende. Som kvinde repræsenterede Leonora nok det højeste dannelsesniveau, som det var muligt at nå i baroktiden.

Christian IV sørgede for, at hun udover de kvindelige områder som håndarbejde, dans og offentlig optræden, fik undervisning i læsning, skrivning, regning, musik, tegning, dansk, tysk og fransk- og det allervigtigste: kristendom.

Det er i en tid, hvor de færreste kan læse og skrive. Almindelig skoleundervisning findes ikke. Børn er bare små voksne.

Som datter af Chr. IV og hustru til Corfitz Ulfeldt fik Leonora en meget turbulent tilværelse, der til tider er spændende som en roman. Bibelen blev det vigtigste redskab for Leonora til at forstå og fortolke sit smertefulde liv og de 22 år i fangenskab.

Trine er en kær gæst, som har besøgt os adskillige gange, især med kunsthistoriske emner.

Mandag 8. november 2021, kl. 19.30

Tidl. højskoleforstander Lillian Hjorth Westh

Lise Nørgård

Atter i år kommer Lillian til os i Sengeløse. Hun finder hele tiden nye foredragsemner blandt vore kunstnere gennem tiden. Hendes foretrukne område er så uden tvivl vore forfattere, og denne gang har hun valgt at fortælle os om den folkekære Lise Nørgård, der i år har fejret sin 103 års fødselsdag. Hun er mest kendt som manuskriptforfatter til TV-serien ”Matador”, som nu fremstår som et historisk dokument og en del af danskernes selvforståelse.

Selv udtrykker hun det således: ”Alle kender Lise - man er næsten på fornavn med hende. Hun har rørt os alle med romaner, noveller, film og tv-serier. Hun forstår at forme historien, så vi alle kan finde os selv i den. Dette nærvær er nerven i hendes værker.”

Vi kan igen glæde os til mødet med Lillians sprudlende fortælleglæde.

Mandag 15. november 2021, kl. 19.30

Lisa Sjølander Andresen, Amager

Maleren baron Arild Rosenkrantz - Farvernes mystik.

På Arkens udstilling vistest Arild Rosenkrantz' alsidighed i form af malerier og pasteller, broderier og illustrationer samt skitser af hans fantastiske glaser. Særligt hans malerier med det eksplosive lys og det farverige slørvæv, som Arild Rosenkrantz udførte efter sit møde med Rudolf Steiner, fik stor betydning for kunstnerens mangesidige praksis, hans spirituelle søgen og ikke mindst hans jagt på lys og farve.

Efter udstillingen er malerierne flyttet tilbage til Rosenholm Slot, hvor der er indrettet et galleri til hans billeder. Lisa er her tilknyttet som kurator til samlingen, og er meget glad for denne lejlighed til at formidle sin viden om denne ellers upågtede danske maler. Først i sine sidste leveår flyttede han tilbage til Danmark og boede på slotte til sin død.

Mandag 22. november 2021, kl. 19.30

Journalist og forfatter Georg Metz:

Humor som overlevelse

”Det er sagt, at humor er tragedie plus tid. Der er ting man ikke kan spøge med. Det gør man så alligevel, hvad enten man kan eller ej, og det sker, når tiden har lægt de mest betændte sår. Man kan kalde det: overlevelseshumor. Et ikke ukendt behov i coronatider.”

Sådan siger Georg Metz som indgang til aftenens møde. Man mere end aner en dobbelthed i denne personlige beskrivelse af humorens væsen. Nogle kender Georg Metz fra radio og tv. Siden chefredaktør på Information o.m.a. Han skriver ugentlig klumme i Information samt kommentarer og anmeldelser af historisk litteratur.

En gruppe fra Mandagsaftener havde forrige år fornøjelsen at møde ham som lærer på Tisvilde Højskole, hvor han førte os gennem oplysningstidens tanker og personer. I aften har alle vore medlemmer lejlighed til at møde ham.

Mandag 29. november 2021, kl. 19.30

Tidl. lektor cand. scient i biologi og kemi Uve Lindholdt, Aabenraa

Nordboere, klimaændring og naturen på Grønland

Grønland, verdens største ø, har oplevet tre eskimoiske og en nordisk indvandring, og med den sidste blev Grønland herpå en del af det norske og senere dansk-norske rige. Hvorfor forsvandt Nordboerne? Var det klimaændringer, sygdomme, konflikter med eskimoerne, eller udvandrede de bare til sidst? Der vil blive fortalt om, hvordan Nordboerne levede og

tilpassede sig forholdene i ca. 450 år i Grønland. Hvilke optegnelser findes der om Nordboerne, og hvilke arkæologiske fund har man gjort, og hvad fortæller de om deres tilværelse og forsvinden?

Der fortælles desuden om tidligere og nuværende klimaændringer i Grønland og hvordan det har påvirket og i dag påvirker mennesker, dyr og planter.

Hvem bliver taber og vinder ved et varmere klima i Grønland?

Naturen i Grønland er arktisk, hvilket betyder skovløst og under 10 grader i gennemsnit i juli måned. Der fortælles om, hvordan de grønlandske dyr og planter har tilpasset sig til det barske arktiske miljø, men også hvordan de er sårbare over for menneskelige påvirkninger bl.a. i form af jagt, forurening og klimaændringer.

Mandag 6. december 2021, kl. 19.30

Gymnasielærer Kurt L. Frederiksen, .

Rejsen til Nordens ende.

Foredraget fortæller om en speciel rejse – en tur med en veterantraktor og en campingvogn op gennem Sverige og Norge til Nordkap og hjem igen gennem Finland.

Nogle syntes, det var en tosset idé, andre mente, at jeg havde en skrue løs. En mente, det skulle forbydes,

for jeg ville være til gene for trafikken – en anden påstod, at maskinskader ville gøre det hele umuligt. Desuden var det alt for langt, jeg ville kede mig forfærdeligt og sikkert komme til at fortryde.

Ingen af dem fik ret. Jeg traf kun glade mennesker, der syntes, at det var fantastisk. Det er rigtigt, at jeg skabte kø, men det var fordi, så mange ville fotografere – og maskinskaderne var helt i småtingsafdelingen.

For mig blev det en stor oplevelse, og mange herhjemme fulgte turen gennem radio, tv og på Facebook. Denne aften vil jeg vise billeder fra turen og fortælle om, hvad jeg oplevede på den 5.200 km lange køretur op gennem Sverige til Nordkap og tilbage igen gennem Finland.

Mandag 13. december 2021, kl. 19.30, **JULEMØDE**

Cand. mag. Niels E. Larsen, Sengeløse

Jul i de varme lande!

Fra Fillippinerne i øst til Hawaii i vest og fra Bali i syd til Europa i nord.

For de fleste af os i Danmark er julen en festtid. Vi får god julemad, lækkert julebagværk, mængder af dejlige drikke og dertil både slik og knas. Nogle ekstra helligdage skaber de tidsmæssige rammer for at nyde det hele i familiens skød og i venners lag. Julens enorme overforbrug paces i gang allerede med udgangen af oktober af en altid veloplagt, fristende og manipulerende detailhandel. Og vi hopper på den hvert år. Folk køber vildt ind og fylder sig med alt, hvad julen kan byde på. Straffene for sådanne udsejlsler er tømmermænd, forstoppelse og to huller ud på livremmen. Disse uholdbare tilstande må bringes i orden gennem

januars næsten uendelige tristesse.

Men hvad gør de i udlandet? Og hvad gør vi, når vi holder jul i andre lande? Svarene på disse spørgsmål er naturligvis meget forskellige. Min kære hustru Lise og jeg har 18 gange holdt jul i de fremmede. Det fordeler sig over 13 lande i fire verdensdele. Vi har holdt jul i lande, hvor den dominerende religion repræsenterede både kristendom, budisme, islam og hinduisme. Det har været eksotisk, spændende, såvel rørende som oprørende og mest af alt meget lærerigt. Det er det, jeg vil fortælle om i mit foredrag.

*Efter gløgen læses der som sædvanlig en julehistorie
Glædelig jul og godt nytår*

Mandag 10. januar 2022, kl. 19.30

Professor emeritus Tim Knudsen, Vanløse.

Corona-pandemien og dens følger - DEBATAFTEN

”Det er et stort emne, så jeg vil vælge nogle nedslagspunkter:

Ingen har vel kunnet undgå at bemærke, at den fagprofessionelle ekspertise har stået ekstremt usikkert og meget svingende overfor pandemien. Derfor er det for mig forståeligt, at man valgte at træffe nogle politiske beslutninger. Der er ikke vandtætte skotter mellem det

faglige og det politiske, især ikke når sagkundskaben er så usikker. Jeg vil nok gøre lidt ud af, hvad der skete omkring den 10.-12. marts 2020.

Man skal passe på ikke at være bagklog, når man vurderer fortiden. Men jeg kan sige, at jeg lige fra den 12. marts var dybt forundret over, at Folketinget gav regeringen vidtgående beføjelser for et helt år. Jeg kan jo også se, at mange partier fortryder det nu, men de skulle have reageret dengang. Så det er et andet af de temaer, jeg vil tage op: Folketinget lod sig løbe over ende. Minkaflivningen må vi også nævne.

Og så må vi se, hvor debatten fører os hen. Er der her en konflikt mellem overordnet styring og de personlige borgerrettigheder?”

Mandag 17. januar 2022, kl. 19.30
Cand.mag. Birgitte Rosenhegn, Holbæk:
Peter Sabroe – De fattiges værner og de riges ris

“Sabroe havde altid moralsk ret, men juridisk var hans sager håbløse.”

I første halvdel af det 20. århundrede fandt man rundt om i danske arbejderes hjem et billede på væggen. Ikke af kongen, som hos borgere og bønder, men et billede af en mand med bølget hår, flot snoet overskæg og stærke øjne. Kært barn har mange navne og dette gælder også Peter Sabroe: børnevenden, socialdemokraten, redaktøren, agitatoren, social-reformatoren, politikeren, provokatøren. Sabroe delte vandene! Fra helt ung kastede han sig ind i alle sager der vakte

hans indignation. Magtmisbrug og uretfærdighed, især overfor landets svageste, skulle bekæmpes med alle midler; Sabroe er for eksempel den eneste politiker der har medbragt ildelugtende smagsprøver i folketingsalen, for at fortælle om dårlige forhold på børneinstitutioner.

Børn, dyr, tyende, enker, fanger; alle dem på bunden af samfundet – de oversete – kæmpede han for. Modstanderne var mange, også inden for hans eget parti.

Sabroes liv endte i en tragisk katastrofe, men selvom hans virke var kort og hans indsats efterhånden gik i glemmebogen, er mange af hans mærkesager i dag en selvfølge i samfundet.

Mandag 24. januar 2022, kl. 19.30
Lektor cand. mag. i dansk og historie Else Trier, lokalhistoriker, København
Sengeløse Sogns historie.

Historiker Else Trier, der i 1993 skrev bogen Høje-Taastrup Kommune i fortid og nutid, vil i aftenens foredrag fortælle Sengeløse Sogns historie gennem tiden.

I dette foredrag vil sognets historie blive gennemgået, lige fra dengang de første indbyggere bosatte sig ved en græsgang ved en sø til i dag. På Sengeløse Kirkegård var en af gravstenene noget så usædvanligt

som en frihedsstøtte. Men hvorfor satte bønderne en frihedsstøtte for herremanden på det lokale gods?

Sengeløse Sogn rummede også nabolandsbyerne Vasby og Vridsløsemagle. Astronomen Ole Rømer ikke alene besøgte Vridsløsemagle, men etablerede også et landobservatorium her, hvor han foretog nogle vigtige observationer, men hvorfor blev de berømte?

Mandag 31. januar 2022, kl. 19.30
Erik Lindsø, forfatter og foredragsholder

Livsglædens nødvendighed - Om kunsten at være en glædesspreder.

Livsglæden er det, der gør livet levende. Livsmod er det, som man løbende får sat ind på sin glædeskonto.

Foredraget bygger på bogen og er et muntert og livgivende foredrag, et mentalt kurbad. Om glæden spændt ud mellem livskraften og købekraften - om forskellen på lykken og glæden. Erik Lindsø har gjort den erfaring, at glæden bedst forklares af dem, der har prøvet at miste den.

”Sorg er en glæde, man ikke kan komme af med. Hvis vi ikke kendte glæden, kendte vi ikke sorgen. Det er i sorgen, jeg forstår, hvor stor glæden var til den, jeg mistede.”

Og Erik Lindsø forklarer: ”Glæden kommer ikke af sig selv.

Den kræver opsøgende virksomhed. Hvis der ikke er noget at glæde sig over, er der noget at glæde sig til. Man må bøvl for glæden, og uden bøvl ingen begejstring.”

”Livsmod består af det, vi løbende får sat ind på vores glædeskonto.”

Ved at leve livet erfares det, men ved at elske livet forklares det. Vi må gerne græde over livet, men ikke begræde det. Det handler mit foredrag om.

Mandag 7. februar 2022, kl. 19.00, foredraget starter kl. 19.30.

Lystfisker og maskinarbejder Palle Pedersen, Sengeløse

Lystfiskeri og hvad det kan føre til.

”Jeg har fisket siden 5-årsalderen, hvor min far tog mig med ud at fiske fra jolle. Det må være gået mig i blodet, for interessen har holdt sig til i dag. Der er to slags lystfiskere, må I vide. Der er den passive, som bare smider en line med krog og flåd i vandet, hvad enten det er fra kysten eller fra båd, og derefter nyder at sidde og vente. Måske sidder han og læser, kigger på skyerne, tegner lidt, og hvad ved jeg.

Så er der den aktive type, som jeg nok mest selv tilhører. Vi går op i at have det bedst mulige grej, de rigtige pirke og blink og det rigtige forfang til formålet. Vi kan også lide at kaste linen det bedste sted i vandet og trække ind igen i et forsøg på at lokke fisken til at bide på krogen. Forfanget skal også være optimalt, i de rigtige farver og bevægelser gennem vandet, så torsken eller fladfisken, eller hvad det nu er, man er ude efter, får lyst til at bide på maddingen.” Således fortæller Palle Pedersen, og vil I høre hele historien om Palles liv med lystfiskeriet, så må I komme til Sognegården og høre resten. Det kan dog røbes, at vi her i Sengeløse har en lille web-shop, www.pallex.dk, som viser resultatet af et langt livs erfaringer med det rigtige forfang, blink og tackler til jeres medestang.

Denne aften afholdes Mandagsaftenernes årlige generalforsamling, derfor er mødetiden denne aften kl. 19.00 .

Mandag 14. februar 2022, kl. 19.30,

Gitta Beckshöft, Rørvig

Dansk-jødisk liv i København gennem 300 år.

Inden for murene i Kongens by. En virtuel byvandring fører tilskuerne gennem den Københavnske jødiske menigheds brogede historie. Temaet belyses bl.a. via historien om den del af min familie, hvis aner kan spores ni generationer tilbage til en tysk-jødisk stamfader, købmanden Marcus Melchior, som emigrerede til København fra Hamborg midt i 1700-tallet.

Familiens fortælling væves sammen med historien om det lille København bag Voldene, 1800-tallets guldalderkultur, hvor jøderne for alvor trådte frem i rampelyset, deres emancipation, Danmark som demokrati og nazisternes forfølgelse under besættelsen.

Mandag 21. februar 2022, kl. 19.30

Charlotte Andersson, Herstedvester Kirke og gæst Páll Solstein, pianist.

Sang- og musikaften med fællessang og eksempler fra grønlandsk og færøsk musiktradition.

Den færøske herboende komponist og hornist Páll Sólstein komponerer instrumental musik inspireret af den færøske natur og poesi. Det er både voldsomt, humoristisk og inderligt. Men også salmer og sange til brug i de danske kirker kommer fra Pálls hånd. Denne aften skal vi høre digte af William Heinesen sat i musik og tekster af Lisbeth Smedegaard Andersen. Samt vilde digte af nogle af de fangere som Knud Rasmussen rejste med i Grønland. Klaver, sang og saxofon spillet af Charlotte og Páll fortæller om den proces, der transformerer indtrykkene fra dyr, hav og vind til musik og ord.

Mandagsaftenerne er foredragsaftener, der afholdes i Sognegården, Landsbygaden 68, Sengeløse, kl. 19.30 - 22.00

Tilmelding sker ved at indbetale det fulde årskontingent, kr. 575,00, til konto 2275 - 3230040396.

Husk at skrive navn og tlf. i meddelelse til modtager.

Betaling kan også ske den første foredragsaften.

For enkeltforedrag betales kr. 75,00.

Spørgsmål om betaling rettes til kasserer Finn Larsen, tlf. 40 52 41 08

Der serveres kaffe/te med kage - pris 15 kr.

Nærmere oplysninger om foredragene kan fås ved henvendelse til formand Gert Lauridsen på tlf. 30 12 46 46

Ændringer pga. vejr, eller sygdom kan ske. Alle er velkommen.